

Spis treści

[Kolorowe tablice zamieszczone są po stronach 78 i 302]

<i>Przedmowa: wskazówki redaktorów dotyczące korzystania z książki</i>	XI	
<i>Przedmowa do wydania polskiego</i>	XVI	
<i>Autorzy</i>	XVII	
Część I	Choroba próchnicowa	1
Rozdział 1	Kliniczna kariologia i stomatologia zachowawcza w XXI wieku	3
	O. Fejerskov i E. A. M. Kidd	
	<i>Wstęp</i>	3
	<i>Kontynuując dzieło wielkich poprzedników</i>	3
	<i>Ocena występowania próchnicy w połowie XX wieku</i>	4
	<i>Cel tej książki</i>	6
	<i>Piśmiennictwo</i>	6
Rozdział 2	Wydzielanie i skład śliny	7
	B. Nauntofte, J. O. Tenovou i F. Lagerlöf	
	<i>Jama ustna a ślina</i>	7
	<i>Gruzoły ślinowe</i>	7
	<i>Ilość wydzielanej śliny</i>	13
	<i>Jakość śliny</i>	19
	<i>Błonka nabyta</i>	25
	<i>Ślina a próchnica zębów</i>	26
	<i>Piśmiennictwo</i>	27
Rozdział 3	Mikroflora jamy ustnej i błony biologiczne na zębach	29
	P. D. Marsh i B. Nyvad	
	<i>Wstęp</i>	29
	<i>Płytki nazębne: rozwój, budowa, skład i właściwości</i>	31
	<i>Płytki nazębne i próchnica</i>	42
	<i>Literatura uzupełniająca</i>	48
	<i>Piśmiennictwo</i>	48
Rozdział 4	Oddziaływania chemiczne między zębem a płynami jamy ustnej	51
	J. M. ten Cate, M. J. Larsen, E. I. F. Pearce i O. Fejerskov	
	<i>Wstęp</i>	51
	<i>Znaczenie fazy mineralnej w szkliwie</i>	52
	<i>Substancje mineralne szkliwa a płyny jamy ustnej</i>	54
	<i>Demineralizacja i remineralizacja tkanek twardych zębów</i>	58
	<i>Erozja</i>	62
	<i>Remineralizacja</i>	63
	<i>Próchnica zębiny</i>	63
	<i>Reakcje fluorku w środowisku jamy ustnej</i>	65
	<i>Kamień nazębny</i>	70
	<i>Literatura uzupełniająca</i>	71
	<i>Piśmiennictwo</i>	71

Rozdział 5	Kliniczne i histologiczne manifestacje próchnicy zębów	73
	O. Fejerskov, B. Nyvad i E. A. M. Kidd	
	<i>Wstęp</i>	73
	<i>Terminologia</i>	74
	<i>Wygląd kliniczny zmian próchnicowych</i>	75
	<i>Procesy zachodzące w szkliwie podczas wyrzynania</i>	75
	<i>Zmiany zachodzące w szkliwie podczas rozwoju wczesnej zmiany próchnicowej</i>	77
	<i>Jak szybko można wykazać (mikroskopowo i klinicznie) zmiany w szkliwie pokrytym płytką bakteryjną?</i>	77
	<i>Dlaczego utrata minerałów występuje głównie w podpowierzchniowej warstwie szkliwa?</i>	80
	<i>Jakim przemianom ulega wczesna zmiana po usunięciu płytki bakteryjnej?</i>	80
	<i>Zmiana na powierzchni stycznej w postaci białej plamy</i>	82
	<i>Progresja zmiany próchnicowej</i>	85
	<i>Zatrzymanie zmiany próchnicowej</i>	87
	<i>Próchnica na powierzchni żującej</i>	89
	<i>Reakcje zębiny na progresję procesu próchnicowego</i>	90
	<i>Reakcje miazgowo-zębinowe przed inwazją bakterii do zębiny</i>	92
	<i>Destrukcja szkliwa oraz inwazja bakteryjna</i>	93
	<i>Reakcja miazgi</i>	95
	<i>Próchnica powierzchni korzenia</i>	95
	<i>Cechy histopatologiczne próchnicy korzenia</i>	96
	<i>Literatura uzupełniająca</i>	98
	<i>Piśmiennictwo</i>	99
Część II	Rozpoznanie	101
Rozdział 6	Rozpoznanie próchnicy: „moment zastanowienia się przed podjęciem interwencji”?	103
	V. Baelum i O. Fejerskov	
	<i>Wstęp</i>	103
	<i>Próchnica zębów jako proces</i>	103
	<i>Próchnica zębów chorobą wieloczynnikową?</i>	104
	<i>Trzy perspektywy oceny próchnicy zębów</i>	105
	<i>Próchnica zębów: czy zdrowie i choroba tworzą dychotomię?</i>	107
	<i>Cel rozpoznania</i>	107
	<i>Proces diagnostyczny próchnicy</i>	108
	<i>Różnorodność decyzji klinicznych</i>	110
	<i>Wyniki leczenia próchnicy</i>	111
	<i>Trudności związane z podejmowaniem decyzji klinicznych</i>	111
	<i>Podsumowanie</i>	112
	<i>Piśmiennictwo</i>	113
Rozdział 7	Diagnoza kliniczna i radiologiczna	115
	E. A. M. Kidd, I. Mejåre i B. Nyvad	
	<i>Wstęp</i>	115
	<i>Czym jest rozpoznanie?</i>	115
	<i>Ważne informacje opisowe</i>	116
	<i>Dlaczego ważne jest rozpoznanie?</i>	119
	<i>Możliwe i „odpowiednie” poziomy diagnozy</i>	119
	<i>Przesłanki dla wykrycia i rozpoznania</i>	120
	<i>Kliniczne kryteria</i>	121
	<i>Badanie radiologiczne</i>	124
	<i>Piśmiennictwo</i>	133
Rozdział 8	Zaawansowane metody diagnozowania i ujęcie ilościowe próchnicy	135
	E. H. Verdonshot i B. Angmar-Månsson	
	<i>Wstęp</i>	135
	<i>Ocena zastosowania ilościowych metod diagnostycznych</i>	135

	<i>Metody diagnostyczne oparte na promieniowaniu X</i>	136
	<i>Metody diagnostyczne oparte na wykorzystaniu światła widzialnego</i>	138
	<i>Systemy diagnostyczne oparte na wykorzystaniu prądu elektrycznego</i>	143
	<i>Systemy diagnostyczne oparte na pomiarach ultradźwiękowych</i>	144
	<i>Wnioski i zalecenia</i>	144
	<i>Piśmiennictwo</i>	145
Rozdział 9	Epidemiologia próchnicy ze szczególnym podkreśleniem standardów diagnostycznych	147
	N. B. Pitts, O. Fejerskov i F. R. von der Fehr	
	<i>Wstęp</i>	147
	<i>Epidemiologia: co to jest i dlaczego jej potrzebujemy?</i>	147
	<i>Uzyskiwanie odpowiednich informacji o próchnicy zębów</i>	150
	<i>Wyniki badań epidemiologicznych i ich wykorzystanie</i>	157
	<i>Słowniczek</i>	168
	<i>Piśmiennictwo</i>	169
Część III	Zapobieganie, leczenie nieoperacyjne i leczenie operacyjne	171
Rozdział 10	Zapobieganie próchnicy zębów i kontrola progresji choroby: koncepcje zapobiegawcze nieoperacyjnego leczenia	173
	E. A. M. Kidd i O. Fejerskov	
	<i>Wstęp</i>	173
	<i>Czy można zapobiegać procesowi próchnicowemu?</i>	173
	<i>Kontrolowanie progresji choroby</i>	174
	<i>Czy kontrola choroby powinna być uważana za „leczenie” zmiany próchnicowej?</i>	174
	<i>Dlaczego używa się określenia „zapobiegawcze nieoperacyjne leczenie”?</i>	175
	<i>Piśmiennictwo</i>	175
Rozdział 11	Rola higieny jamy ustnej	177
	B. Nyvad	
	<i>Wstęp</i>	177
	<i>Rozważania teoretyczne</i>	177
	<i>Biologiczny efekt oczyszczania zębów</i>	177
	<i>Kliniczny efekt oczyszczania zębów</i>	178
	<i>Poziom osobniczy</i>	180
	<i>Poziom populacji</i>	181
	<i>Efekt profesjonalnego oczyszczania zębów</i>	182
	<i>Uwagi końcowe</i>	182
	<i>Piśmiennictwo</i>	182
Rozdział 12	Rola związków antybakteryjnych	185
	A. Aa. Scheie	
	<i>Czy jest uzasadnione stosowanie chemicznych środków zapobiegających odkładaniu się płytki nazębnej w profilaktyce próchnicy?</i>	185
	<i>Aktywność biologiczna chemicznych środków zapobiegających odkładaniu się płytki nazębnej</i>	186
	<i>Podstawowe zasady działania środków przeciwplątkowych</i>	186
	<i>Stosowanie środków przeciwplątkowych: nośniki</i>	188
	<i>Preparaty</i>	189
	<i>Uwagi końcowe i tendencje rozwojowe w profilaktyce próchnicy</i>	193
	<i>Literatura uzupełniająca</i>	194
	<i>Piśmiennictwo</i>	194

Rozdział 13	Zastosowanie kliniczne fluorków	197
	R. Ellwood i O. Fejerskov	
	<i>Wstęp</i>	197
	<i>Jak fluorki pojawiły się w stomatologii</i>	197
	<i>Psychologiczne i toksykologiczne aspekty stosowania fluorków</i>	202
	<i>Współczesne metody aplikacji fluorków</i>	211
	<i>Odpowiednie stosowanie fluorków w kontroli próchnicy</i>	226
	<i>Literatura uzupełniająca</i>	228
	<i>Piśmiennictwo</i>	228
Rozdział 14	Rola kontroli dietetycznej	233
	P. Moynihan, P. Lingström, A. J. Rugg-Gunn i D. Birkhed	
	<i>Wstęp</i>	233
	<i>Dieta a próchnica u ludzi</i>	233
	<i>Wpływ różnych wzorców dietetycznych</i>	237
	<i>Wpływ fluorków na zależności między cukrami i próchnicą</i>	238
	<i>Grupy zwiększonego ryzyka rozwoju próchnicy w odniesieniu do diety</i>	239
	<i>Względna próchnicotwórczość różnych rodzajów cukrów</i>	241
	<i>Nowe węglowodany a zdrowie zębów</i>	241
	<i>Czynniki ochronne w żywieniu</i>	248
	<i>Promocja nawyków żywieniowych korzystnych dla zdrowia zębów</i>	250
	<i>Piśmiennictwo</i>	253
Rozdział 15	Rola leczenia inwazyjnego	257
	E. A. M. Kidd i J. P. van Amerongen	
	<i>Wstęp</i>	257
	<i>Co się dzieje w waszej uczelni?</i>	257
	<i>Wynik nieoperacyjnego lub zapobiegawczego leczenia</i>	258
	<i>Zmiany początkowe</i>	258
	<i>Zmiany z ubytkami tkanek</i>	258
	<i>Wolne powierzchnie gładkie</i>	258
	<i>Czy taki sposób postępowania zawsze odnosi skutek?</i>	259
	<i>Powierzchnie żujące</i>	259
	<i>Powierzchnie styczne</i>	259
	<i>Próchnica wtórna</i>	260
	<i>Podsumowanie</i>	262
	<i>Piśmiennictwo</i>	262
Rozdział 16	Labirynt decyzji leczniczych	265
	K. Anusavice	
	<i>Zmienność w podejmowaniu decyzji</i>	265
	<i>Proces podejmowania decyzji</i>	268
	<i>Rozpoznawanie głównych objawów próchnicy</i>	274
	<i>Identyfikacja możliwości leczenia</i>	274
	<i>Określenie prawdopodobnych wyników leczenia</i>	274
	<i>Przypisywanie wartości (zastosowania) do wyników</i>	275
	<i>Czynniki wpływające na decyzje dotyczące leczenia</i>	275
	<i>Korzyści i ryzyko związane z wykrywaniem wczesnej zmiany próchnicowej</i>	275
	<i>Zmniejszanie ryzyka podejmowania niewłaściwych decyzji</i>	276
	<i>Wpływ na podejmowanie decyzji dotyczących leczenia</i>	276
	<i>Wywiad ogólnolekarski/stomatologiczny</i>	276
	<i>Ocena ryzyka wystąpienia próchnicy</i>	277
	<i>Strategia leczenia</i>	278
	<i>Piśmiennictwo</i>	279
Rozdział 17	Usuwanie próchnicy a kompleks miazgowo-zębinowy	281
	E. A. M. Kidd, O. Fejerskov i I. A. Mjör	
	<i>Wstęp</i>	281
	<i>Współczesne metody usuwania próchnicy</i>	281

	<i>Podsumowanie dyskusji na temat progresji zmiany próchnicowej w zębinie</i>	282
	<i>Kompleks miazgowo-zębinowy a próchnica</i>	282
	<i>Znaczenie reakcji miazgowo-zębinowej w leczeniu inwazyjnym (operacyjnym)</i>	284
	<i>Współczesne metody leczenia inwazyjnego (operacyjnego)</i>	284
	<i>Koncepcja zainfekowanej zębiny i jej kliniczne znaczenie</i>	284
	<i>Uszkodzenia powstające przy opracowywaniu ubytków, toksyczność materiałów do wypełnień i mikroprzeciek</i>	286
	<i>Perspektywy inwazyjnego leczenia zmiany próchnicowej: pośrednie przykrycie miazgi</i>	287
	<i>Bakterie pozostawione w ubytkach</i>	287
	<i>Podsumowanie problematyki usuwania próchnicy i kompleksu miazgowo-zębinowego</i>	287
	<i>Piśmiennictwo</i>	288
Rozdział 18	Odbudowa zęba	291
	J. P. van Amerongen, C. L. Davidson, N. J. M. Opdam, F. J. M. Roeters i E. A. M. Kidd	
	<i>Wstęp</i>	291
	<i>Materiały</i>	292
	<i>Leczenie próchnicy zagłębień i bruzd</i>	299
	<i>Leczenie próchnicy na powierzchniach stycznych</i>	302
	<i>Leczenie próchnicy na powierzchniach gładkich</i>	306
	<i>Naprawa wypełnień</i>	307
	<i>Piśmiennictwo</i>	307
Część IV	Prognozowanie i kontrola próchnicy	311
Rozdział 19	Prognozowanie dotyczące próchnicy i odbudowy zęba	313
	I. Mejåre i I. A. Mjör	
	<i>Trendy w występowaniu próchnicy zębów</i>	313
	<i>Prognoza zmian próchnicowych</i>	313
	<i>Prognozowanie przy odbudowie</i>	318
	<i>Uwagi końcowe</i>	320
	<i>Piśmiennictwo</i>	320
Rozdział 20	Kontrola próchnicy u poszczególnych pacjentów	323
	E. A. M. Kidd i B. Nyvad	
	<i>Wstęp</i>	323
	<i>Obecnie stosowane sposoby oceny aktywności próchnicy i ryzyka progresji próchnicy</i>	323
	<i>Sposób wykorzystywania informacji w celu zaklasyfikowania pacjentów do grup ryzyka</i>	325
	<i>Jakie zapobiegawcze nieoperacyjne leczenie jest dostępne?</i>	326
	<i>W jaki sposób pomaga się jednostkom w kontroli progresji próchnicy?</i>	330
	<i>Kiedy pacjent powinien być wezwany na wizytę kontrolną?</i>	331
	<i>Piśmiennictwo</i>	332
Rozdział 21	Kontrola próchnicy w populacji	335
	A. Sheiham i O. Fejerskov	
	<i>Wstęp</i>	335
	<i>Czynniki determinujące próchnicę</i>	336
	<i>Granice w podejściu do zmiany obecnego stylu życia</i>	337
	<i>Skala priorytetów w zapobieganiu</i>	338
	<i>Powszechnie stosowane podejście do czynników ryzyka w zapobieganiu</i>	339
	<i>Przypadek promocji zdrowia</i>	340
	<i>Strategia promocji zdrowia jamy ustnej: główne zasady</i>	341
	<i>Strategie w skali populacji i wysokiego ryzyka próchnicy</i>	341
	<i>Ograniczenia podejścia opartego na wysokim ryzyku</i>	342
	<i>Podstawa naukowa w podejściu ogólnopopulacyjnym</i>	344
	<i>Kryteria występowania próchnicy zębów stosowane do wyboru strategii promocji zdrowia jamy ustnej</i>	345
	<i>Robocze reguły schematów ataków próchnicy i częstości występowania</i>	345
	<i>Wybór polityki</i>	345

	<i>Wybór strategii opartej na poziomach próchnicy i trendach choroby</i>	346
	<i>Definiowanie sytuacji próchnicowej</i>	347
	<i>Regionalne ustalanie programów zapobiegawczych</i>	347
	<i>Rola lekarza dentysty w promocji zdrowia jamy ustnej</i>	347
	<i>Wybór drogi od tego momentu?</i>	348
	<i>Piśmiennictwo</i>	348
Rozdział 22	Prognozowanie próchnicy	351
	H. Hausen	
	<i>Wstęp</i>	351
	<i>Lekarze oceniają ryzyko, badacze je prognozują</i>	352
	<i>Przebieg typowego badania prognostycznego</i>	352
	<i>Przykłady praktyczne</i>	354
	<i>Jaki poziom dokładności wystarczy w codziennej praktyce?</i>	359
	<i>Jaki poziom dokładności można osiągnąć?</i>	360
	<i>Jaką wartość mają proponowane działania?</i>	363
	<i>Literatura uzupełniająca</i>	364
	<i>Piśmiennictwo</i>	364
Skorowidz		367